

· FØROYA · SOCIAL · DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 17.

Lýsingaprisur fyri petitreglur: 20 oyri, á forsiðuni,
20 oyri, á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Mikudagin 22. mai 1940.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 142.

14. árg.

Fólkaflokksherrópið: Maktin og ræðið skulu vinnast við ØSING

Ósannindi, brigsli og slagorð sum „kong Hilbert“ og tilíkt tykjast at vera høvuðsvápnini.

Ein hevur undrast á, hvussu deyðarak fólkaflokkurin hevur verið fyri positivt arbeiði á tingi og í tí politiska lívinum sum heild tikið. Menn hava spurt: hvussu ber hetta til, at menn, sum bjóða sær fram, einans hava róp og stór orð, brigsli og stíffing, men einki positivt arbeiði at bjóða fólki og landi? Hava teir ongan plán, ongan vggjordan vilja at leggja evnir eitt positivt arbeiði, ella er talið hjá teimum rumbul fyri læ av tí ótarnaðir at kunna fremja sínar privatkapitalistisku spekulatiónur?

Lívið við sínum royndum av fólkaflokkinum sýnist at benda at, at hesin flokkur miðar móti rumbli sum eitt politiskt mál. Tað er harmiligt, at tað í hesum vandaførum av sonnum kann sigast um ein fittliga stóran flokk her á landi, at hann er stovnaður fyri at fremja ein so negativan politikk. Men tað er sannleikin, ein harður og beiskur sannleiki, sum hvør einasti Føroyingur eigur at verða greiður yvir, tí ein tilfíkur negativur politikkur má ikki sleppa at liva. Hann má ruddast burtur!

Vit vilja nerta við nøkur fá dømi um, hvussu hesin flokkur samvitskuleyst nýtir ósonn tíðindi, rangar frágreiddingar og „slagorð“ fyri at larna einum positivum politikki.

Flagg-golan.

Fólkaflokksmenn royndu at billa fólki inn, at javnaðarmenn og sjálvstýrismenn høvdu svikið hitt føroyska flaggið, og teir „skolporteraðu“ í stórum stíli ósannindi um amtmannsins støðu til flaggið. Hann skuldi

millum annað hava viljað fingið bretsku stjórnina at tikið eitt grønt hvíttkrossað flagg heldur enn hitt føroyska.

Tá ið avfjaraði og fólki fingi at vita sannleikan — øll hava tessverri ikki fingið at vita hann enn — vísti tað seg:

1) Teir einastu politíkarar í Føroyum, sum í teim kritisku dogunum á rættum stað gjordu nakað positivt fyri at fáa føroyskt flagg brúkt, vóru formennir fyri javnaðarflokkin og sjálvstýrisflokkin, P. M. Dam og L. Zachariasen. Teir skrivadu nevnliga eitt persónligt bræv til konsulin í Havn um at brúka føroyskt flagg, meðan t. d. Jóannes Patursson og Thorstein Petersen bara spekuleradu í buldri.

2) Tíðindini um hitt grøna flaggið vóru ramastu og ljótastu ósannindi — amtmáðurin hevði ikki grett eitt einasta orð til konsulin um at nýta eitt grønt flagg í staðin fyri tað føroyska.

3) Høvdu Jóannes Patursson og hansara partamanna demonstراتiónur verið farnar fram t. d. áðrenn konsulin hevði tikið støðu til flaggmálið, vildi hitt føroyska flaggið óivað verðið umbýtt við enskt ella eitt annað merki; tí bretska konsulin segði í tí hann vísti til ósingarskrivningina, ið longu tá var komin fram um føroyska flaggið, at hann ikki vildi elva klandur innlendis her á landi.

Flaggdemonstrantarnir mundu so stalt gjørt banamenn føroyska flaggsins. Teir kunnu sanniliga erpa sær!

Og so teirra ólýggjaatburður móti donskum flaggi — næstan líka ringt, sum tá ið sonur

fólkaflokksformannin skar hitt danska flaggið niður. Óhugnaligt — og skammiligt!

„Hilbert kongur!“

Á fundum hava teir rópt tað, í blóðum hava teir við stórum stavum ferð eftir ferð og ofta fleiri ferðir í sama blað roynt at billa fólki inn, at teir 3 samgonguflokkarnir hava latið alt ræðið upp í hendurnar á amtmanni Hilbert. Floymt hava fólkaflokksmenn yvir við háð og vanvirðingum móti amtmanninum og teim 3 flokkunum. „Hilbert kongur“, „Hilberts menn“ og slík útróp hava sjóðað um oyruni, framborin og slongd út við verstu háðarrædd.

Onkur lesari og áhoyrari hevur óivað latið seg villeitt og verið nóg góðrúgvín at leggja lag í og beinavegin festa álit til hetta fólkaflokkskríðið — tikið tað fyri sannleika. Og so er sannleikin tann, at einki er meira ósatt enn hetta brigslið um, at javnaðarmenn, sjálvstýrismenn saman við sambandsmonnum skulu hava avreitt alt ræði her á landi til amtmannin og fraskorið lögtinginum alt valdið, alt ræðið í okkara stjórnarlívi.

Teir 3 flokkarnir hava júst við teirri nýggju stýrisskipanini veitt lögtinginum ræði, sum tað ongatíð áður hevur átt. Tingið hevur fingið fullrætt og fullræði at gera broytingar í okkara stýrisslagi, nýggjar fyriskipanir, nýggjar lógir, meðan amtmáðurin ikki hevur rætt til at seta tvær reglur í gildi uttanfyri lögtingsins viðtøku ella áður galdandi lóg. Tá ið vit so minnst, at amtmáðurin hevði, tá ið krígsslógið fór yvir Norðurlöndini, aftrat síni »stillingsfullmakt« eina »generalfullmakt« frá ministeriinum at seta fyriskipanir og »bestemmilsir« í gildi, soleiðis sum honum líkaði, verður fólkaflokksins ósanna brigsli enn og greifari, enn og frekari, enn og ljótari og andstyggiligt. Og í hesum sambandi er vert at minnst ritið frá bretska stjórnini um, at hon ynskti Føroyar administreraðar av amtmanninum saman við lögtinginum. Amtmaðurin kundi so stalt, um hann vildi, og teir 3 samgonguflokkarnir einki høvdu gjørt fyri at fáa eina nýggja stýrisskipan, væl sitið og

rátt sum ein sannur »diktator« — við hjálp av teim ensku bajonettunum. Men tað vildi amtmáðurin ikki, og tað vildu teir 3 samgonguflokkarnir ikki. Teir blivu so samdir um beinavegin at seta eina nýggja stýrisskipan í gildi, hvarvið stýrisábyrgdin varð lögð á tingið við amtmanninum og landsnevndini sum andsvarligum fyri administratiónini, so sum tingið hevði fyriskipað hana í sínum lógum.

Fyri at dokumentera, hvussu fullkomuliga rangt og galið fólkaflokksmennirnir siga fólki frá, vilja vit prenta stýrisskipanina við viðmerkingum.

Midlertidig Stýrisskipan form paa Færøerne.
(Fremst i Lagtinget 3. Maj 1940 af Landsnevndens Flertal: Dam, Samuelsen og Zachariasen).

- 1) Gældende Love, Anordninger og Retsforskrifter forbliver i Kraft i saa vidt Omfang som efter Forholdene muligt. (Her er talen om lovgivnings gældende, av teim galdandi lógum, ið hóska til tíðina).
- 2) Hvor der i gældende Lovgivning m. v. er tillagt en Minister Beføjelse til administrativ Udfærdigelse af Forskrifter, udøves disse Beføjelser af Amtmanden efter indhentet Erklæring fra Lagtingets Landsnævn. (Her er bert talen um embættsmannsins handling efter lógini).
- 3) Lovforskrifter, der vedrører Færøernes Forhold, vedtages af Lagtinget — efter Forslag fra Lagtinget eller Amtet — og stadfæstes og kundgøres af Amtmanden. (Lögtingið fær lóggávuvald í øllum føri — »Norðlýsið« verður biðið um at lesa hesa grein og leggja sær hana í geyma og rætta sína rongu skrivning).
- 4) Lovforskrifter, der vedrører Statskassens Midler, udfærdiges og kundgøres af Amtmanden efter indhentet Erklæring fra Lagtinget eller vedkommende Lagtingsudvalg. (Vit kunna ikki ráða yvir statskassans midlum!)
- 5) Der udfærdiges snarest mu-

Frødebo Sogns Sygekasse.

Det bekendtgøres herved for Medlemmerne, at der i Forbindelse med Sygekassen er vedtaget at oprette en Begravelseskasse, som startes den 1. Juli d. A., men som først begynder sin Virksomhed den 1. Januar 1941. Alle Medlemmer af Sygekassen over 14 Aar kan være Medlemmer af Begravelseskassen og der indbetales et Indskud af 1 Krone pr. Medlem og 10 Øre månedlig i Kontingent fra 1. Juli d. A.

Sygekassen henleder Opmærksomheden paa, at der i Henhold til midlertidig Bestemmelse kan optages Personer indtil 60 Aars Alderen, naar delte sker inden 1. Juli d. A., naar disse iøvrigt opfylder Betingelserne for Optagelserne i statsanerkendt Sygekasse.

Bestyrelsen.

Pannukøkur, hakaðar í Smør-
líka - UM!

Møllin - Skálavík.

ligt Forskrifter til praktisk Ændring af de nugældende Regler om Anke og Kære af Retsafgørelser. (Uppskot til eina rættarskipan er sett fram á tingi).

Eftir grein 3 kann amtmáðurin ikki gera tað minsta, uttan at tað fyrst er viðtikið av lögtinginum. Lögtingið hevur lóggávuvald, og tað er so stalt tann ramasta ósannheit, tá ið fólkaflokkurin royndir at billa fólki inn, at tingið hevur einki at tingið hevur einki at siga, og at alt ræðið er lagt til amtmannin. Tað er akkurát tvorturimóti. Alt ræðið er lagt til lögtingið. So fólks og ósonn er fólkaflokksins agitátión!